

Komandi partur:

Í komandi Miðviku verður fyrsti partur av frásøgn hjá Jóhannes Joensen av Húsum um hansara útróður á Skálum á Langanesi í 1928.

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

verið giftur við í 70 ár. Johan fór út at sigla aftur við einum seglskipi. Hann fekk síðan lovað kjans við einum A.P. Møller skipi beint undan týsku hersetingini av Danmark. Men hann fekk avboð av serligum orsökum, og so var sjólívið liðugt hjá honum. Hevði avboðið ikki komið, hevði Johan komið at sigla uppá Amerika. Tá hevði hann verið avskorin frá Danmark øll krígsárini. Tað hevði verið óvist, um lívsleiðin tá gjørdist tann sama.

Johan kom nú á Haslev udvidede Højskole. Hann kom so við og við inn í missiónsarbeiði. Undir krígunum vóru tey bæði leiðarar á einum Bláa Kross missiónshotelli. Hetta gav eitt nú trupulleikar við týskararnar, sum tóku part av høl-unum til týsku loyniløgregluna, Gestapo, sum hevði so ringt orð á sær.

Síðan gjørdist Johan trúboðari hjá Indre Mission, fyrst í Nykøbing Mors.

Á Tórshavnar Sjómansheimi

Hetta gjørdist tó ikki endin á hansara sambandi við Føroyar og føroyskar fiskimenn.

Í 1963 fekk Johan vitjan av formanninum fyri sjómansheiminum í Havn, Sofusi Sivertsen. Stjórin, sum hevði verið í nógv ár, Piddi “á Sjómansheiminum”, hevði sagt upp, og nú leitaðu teir eftir einum nýggjum stjóra. Ørindini vóru at biðja Johan taka við starvinum.

Hetta var ein spennandi avbjóðing. Johan hevði alla tíð longest aftur til Føroya, og Indre Mission játtaði honum farloyvi í nøkur ár.

Tey bæði Johan og Asta tóku so við leiðsluni á Tórshavnar Sjómansheimi hin 1. oktober 1963. Hetta var í teirri tíðini, tá sjómansheimið framvegis var av stórum týðningi fyri tað siglandi fólkíð. Hetta merkti eisini, at sjómansheimið hevði eina sterka støðu millum fólk. Her var stór matstova og 100 kømur. Dagliga kom fleiri hundrað menniskju á dyrnar.

Johan merkti, at álitið á stjóran fyri heiminum var stórt. Tað hendi seg javnan, at sjómenn høvdu nógvan pening uppi á sær, sum teir bóðu Johan hava umsjón við, til teir komu aftur. Pengarnir vóru koyrdir í ein brævbjálva, og eingin bað nakrantíð um kvittan.

Ein av uppgávuunum var at skipa fyri minningarhaldinum tann 1. november, tá kransar vóru lagdir við minnisvarðan í viðalundini av løgmanni, stovnum og feløgum. Serliga minnist Johan eina ferð, at ein ung genta legði seinasta kransin. Hon hevði mist drongin á sjónum. Johan royndi at troysta hana sum frægast.

Ullintu undirbukurnar til afrikanara

Johan greiðir eisini frá einum tí mest kenda virkseminum hjá sjómans-

Asta og Johan í 1954

heiminum nevnliga jólapakkarnir. Eisini vórðu jólaveitslur hildnar fyri sjómonnum, sum vóru í havn á jólum.

Her greiðir hann frá eini søgu um eitt hollenskt skip, har skiparin partú vildi sleppa avstað beint áðrenn jólaaftan. Manningin skuldi ikki fáa ta gleðina at sleppa í jólaveitslu. Hann legði til havs í ódnarveðri. Tað endaði við, at hann rendi á eitt sker og mátti koma inn aftur. So manningin slapp kortini á sjómansheimið.

Her var ein sera skemtilig hending. Manningin fekk jólapakkar, og ein afrikanskur kokkur á hollenska skipinum fekk einar føroyskt bundnar langar undirbuksur. Maðurin dugdi at siggja, at hetta var okkurt klædnaplagg. Men hvussu hann enn royndi, fann hann ikki út av, hvussu hann skuldi lata seg í hetta fyri hann ókenda plagg.

Við á veitsluni vóru eisini nakrir enskir trolaramenn, sum væl vistu, hvussu hent eitt slíkt plagg kundi vera. Ein teirra hevði fingið eina skjúrtu, so hann fekk býtt um við afrikanska kokkin, og báðir hildu seg hava gjørt kvettið!

Hildnar vóru eisini andaktir hvør kvöld á sjómansheiminum, og árliga vóru einir 8-9.000 luttakarar. Í hesi tíðini vóru nógvir navigatørnæmingar, sum bæði búðu og ótu á sjómansheiminum.

Søgan við Nólsoyar Páll

Johan greiðir eisini frá teirri syrgiligu hendingini við "Nólsoyar Páll" í 1967. Teir vóru páskadag á veg til Grønlands á saltfiskaveiðu. Veðrið var av tí ringasta, og teir fingi ein slíkan sjógv, at saltlastin fór út í annað borðið. Skipið fekk so stóra slagsíðu, at teir sendu út neyðarkall. Fýra mans fóru í ein bjargingarbát. Teir blivu leysir av skipinum og spurdust ikki aftur. Í fyrsta umfari vistu fólk á landi ikki, hvørjir hesir menn í bátinum vóru, og gjørdi hetta óvissuna enn størri.

Umboð vóru nakrir mans, sum sjálvbodnir fóru í lastina at lempa salt fyri at fáa rætta skipið aftur. Lúkan varð skalkað til, men tað eydnaðist at fáa skipið á rættkjøl. Eftir trý samdøgur kom Nólsoyar Páll á Havnina. Tað var fult av fólki á keiuni, og tey vóru í djúpastu tøgn, ikki minst orsakað av horvna bjargingarbatinum.

Sjómansheimið hevði lovað at taka hond um manningina. Johan var fyrsti maður umboð og sigur hann soleiðis:

“Det syn der mødte mig, da jeg kom ned i lukafet, gjorde et ualmindeligt stærkt indtryk på mig. Alt var tilsyneladende blevet slået løs. Der lå dele af køjer, madrasser, dyner og alt muligt hulter til bulter. Midt i det hele sad en ældre mand, tydeligvis i den dybeste fortvivlelse. Hans søn var en af dem, der var

Asta rokast við jólapakkar

Sjómansheimið, tá ið brúk var fyri sjómansheimi

gætt í redningsbåden, som aldrig blev fundet. ”Jeg ville så gerne have været i min søns sted”, sagde han, ”for han havde kone og børn at forsørge og leve for, mens jeg sådan set har fuldført min opgave her i livet. Hvorfor skulle jeg komme tilbage og ikke min søn?” Det var stærkt at opleve denne mand, som han sad der i hele virvaret med sin sorg og smerte.”

Johan fór aftur til Danmarkar, har hann gjørdist trúboðari í Bramming nærindis Esbjerg. Slíkir trúboðarar verða ofta fluttir til ymiskar býir at virka, og seinasta støðin hjá Johan var Horsens.

Men Johan er ofta kom aftur til Føroya sum ferðaleiðari hjá Felix Rejser, sum skipaði fyri nógvum ferðum til Føroya. Tað er eingin ivi um, Johan eisini í tí sambandinum hevur verið ein góður umboðsmaður fyri Føroyar og føroyingar.

Nú býr hann saman við konuni í einum eldrabýli í Skjern í Jyllandi.

Kenni ikki so nógv til missiónsvirksemið hjá Johan í Danmark. Men eg kendi eina konu, sum búði í Kalundborg í Vestursølandi. Hon hevði eina ferð verið á missiónsmøti hjá Johan. Teksturin var um hann góða hirðan. Tá greiddi hann frá sum eina mynd, at pápi hansara var seyðamaður. Tá hann kom til eitt fylgi nýttist honum ikki at telja allar seyðirnar fyri at vita um nakar manglaði. Tað sá hann bert við einum eygnakasti. Og so talaði hann út frá tí. Hetta var jú ein mynd, sum fólk mintust.

Í hesum umfari skal henda frásøgnin hjá Johan enda við, at ynskt verður honum hjartaliga tillukku við teimum 95 árunum. Vit senda honum, Asta og øllum teirra bestu ynskir.